

การจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตองค์การบริหาร
ส่วนตำบลนาแค อำเภอนายูง จังหวัดอุดรธานี*

HOUSEHOLD WASTE MANAGEMENT OF PEOPLE IN NA KAE
SUBDISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION, NA YUNG DISTRICT,
UDON THANI PROVINCE

รัชฎาภรณ์ บำรุงสุข¹ และ โกศล สอดส่อง²

Ratchaporn Bamrungsuk And Koson Sodsong²

¹⁻²วิทยาลัยพณิชยบัณฑิต วิทยาลัยพณิชยบัณฑิต

¹⁻²Pitchayabundit College, Thailand.

Corresponding Author's Email: nuspong.ggg@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) การจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน 2) เปรียบเทียบระดับการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน ที่จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ และ 3) แนวทางในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน กลุ่มตัวอย่าง คือหัวหน้าครัวเรือนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาแค จำนวน 321 คน ด้วยการใช้สูตรของ Yamane เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมเป็นแบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.812 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ จำนวน ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ข้อมูล ทดสอบสมมติฐาน โดยใช้สถิติค่าที (t-test) และใช้สถิติเอฟ (f-test)

ผลการวิจัยพบว่า

1. การจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการลดการเกิดขยะมูลฝอย รองลงมา คือ ด้านการคัดแยกขยะมูลฝอย และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการหลีกเลี่ยงวัสดุที่ทำลายยาก
2. ผลการเปรียบเทียบระดับการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน พบว่าโดยภาพรวมหัวหน้าครัวเรือนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนหัวหน้าครัวเรือนที่มีเพศ อายุ และอาชีพ ต่างกัน มีการจัดการขยะมูลฝอย ไม่แตกต่างกัน
3. ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาแค ได้แก่ รมรณรงค์ให้ประชาชนลดการใช้วัสดุที่ใช้ครั้งเดียว เช่น

* Received 6 July 2025; Revised 23 July 2025; Accepted 28 July 2025

ถุงพลาสติก หลอดพลาสติก กล่องโฟม โดยสนับสนุนให้ใช้ถุงผ้า แก้วน้ำส่วนตัว หรือภาชนะที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้

คำสำคัญ : การจัดการขยะมูลฝอย, ครั้วเรือน, องค์การบริหารส่วนตำบล

ABSTRACT

This research aimed to study 1) household waste management, 2) compare the level of household waste management classified by gender, age, education level and occupation, and 3) guidelines for developing and solving problems related to household waste management. The sample group consisted of 321 household heads in Na Kae Subdistrict Administrative Organization using Yamane's formula. The instrument used for collecting data was a questionnaire with a reliability of 0.812. The statistics used for analysis were number, percentage, mean, standard deviation, and data analysis. Hypothesis testing was done using t-test and f-test.

The research results found that:

1. Overall, household waste management was at a high level. When considering each aspect, the aspect with the highest mean was waste reduction, followed by waste separation, and the aspect with the lowest mean was avoiding materials that are difficult to destroy.

2. The results of comparing household waste management levels showed that overall, household heads with different levels of education managed household waste. There is a statistically significant difference at the 0.05 level. Household heads with different genders, ages, and occupations have no different waste management.

3. Suggestions for developing household waste management in people in Na Kae Subdistrict Administrative Organization include campaigning for people to reduce the use of single-use materials such as plastic bags, plastic straws, and foam boxes by encouraging the use of cloth bags, personal drinking glasses, or reusable containers.

Keywords: Waste management, household, subdistrict administrative organization

บทนำ

ประเทศไทยนับว่าเป็นปัญหาสำคัญที่อยู่คู่กับสังคมไทยมายาวนาน ในอดีตมนุษย์มีการดำรงชีวิตไม่ซับซ้อน ความเจริญทางวัตถุก็มีไม่มาก ชยะจากบ้านเรือนจึงกลายเป็นปัญหาเพียงเล็กน้อย แม้จะมีการนำชยะมาเททิ้งนอกบ้าน หรือในแม่น้ำลำคลองก็สามารถย่อยสลายและถูกทำลายได้ไปได้อย่างรวดเร็ว แต่เนื่องจากความเจริญเติบโตของชุมชน การขยายตัวของเมือง การพัฒนาอุตสาหกรรมในด้านต่าง ได้ก่อให้เกิดปัญหาชยะมูลฝอยซึ่งเริ่มต้นจากครัวเรือน ชุมชน และขยายตัวไปสู่สังคม ชยะที่เกิดขึ้นจากพฤติกรรมในการดำรงชีวิตของมนุษย์ ซึ่งเราไม่มีความ ต้องการที่จะใช้สิ่งนั้น ๆ อีกต่อไป กอปรกับการกำจัดชยะด้วยวิธีการต่างๆ โดยขาดความรู้ความเข้าใจอย่างถูกต้องทำให้เกิดผลกระทบในด้านต่างๆต่อสิ่งแวดล้อม เช่น อากาศเป็นพิษ น้ำเน่าเสีย ดินเสื่อมคุณภาพ ซึ่งมีผลกระทบ ต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนเพราะมีการปนเปื้อนของเชื้อโรคจากชยะ เนื่องมาจากมีการแพร่กระจายของเชื้อโรคไปสู่คนทั้งทางอากาศ ทางน้ำและทางอาหาร (เกียรติกุล ถวิล, 2558)

ปัจจุบันคนไทยกว่า 66 ล้านคน สามารถสร้างชยะได้ถึง 24.98 ล้านตันต่อปี แต่ความสามารถในการจัดเก็บชยะมีไม่ถึงร้อยละ 70 ของชยะที่เกิดขึ้น จึงทำให้เกิดปริมาณชยะมูลฝอยตกค้างตามสถานที่ต่างๆ หรือมีการนำไปกำจัดโดยวิธีกองบนพื้น ซึ่งไม่ถูกต้อง ตามหลักสุขาภิบาล ก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม ได้แก่ อากาศเสีย เกิดจากการเผามูลฝอยกลางแจ้งทำให้เกิดควันและสารมลพิษทางอากาศ น้ำเสียเกิดจากการทิ้งชยะลงในแม่น้ำลำคลอง ทำให้เกิดมลพิษทางน้ำและน้ำเสียเกิดจากการกองมูลฝอยที่ตกค้างบนพื้น เมื่อฝนตกจะเกิดน้ำเสียซึ่งไหลลงสู่แม่น้ำทำให้เกิดมลภาวะหรือมลพิษทางน้ำ แหล่งพาหนะนาโรคติดต่อทำให้มีผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของประชาชน เป็นต้น (กรมควบคุมมลพิษ, 2567)

ปัญหาการจัดการและกำจัดชยะมูลฝอย เป็นอีกหนึ่งปัญหาที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหลายแห่งกำลังประสบอยู่ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาการเก็บขนไม่หมด มูลฝอยตกค้าง วิธีการกำจัดชยะมูลฝอยอย่างไม่ถูกต้อง หรือไม่มีที่ดินสำหรับการกำจัดชยะมูลฝอย ปัญหาเหล่านี้ เป็นปัญหาที่สะสมมานาน และมีสาเหตุมาจากปัจจัยต่าง ๆ หลายประการ เช่น การเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วของปริมาณชยะมูลฝอย ซึ่งเป็นผลมาจากการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากร และสภาพทางเศรษฐกิจที่ดีขึ้น ทำให้ประชาชนมีการจับจ่ายใช้สอยสินค้ามาใช้มากขึ้น และเพิ่มปริมาณการผลิตมูลฝอย ข้อจำกัดด้านงบประมาณ และบุคลากรของท้องถิ่น ซึ่งไม่เพียงพอต่อการลงทุน และปรับปรุงระบบเก็บขนและกำจัดชยะมูลฝอยให้มีประสิทธิภาพ (พิริยา วัชรไพบ, 2556)

ภารกิจและอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งถูกกำหนดเป็นกฎหมายบังคับใช้ ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 19 ตอนที่พิเศษ 23 มีผลให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้เข้ามามีบทบาทและอำนาจหน้าที่ในการดำเนินงานด้านการจัดการมูลฝอย และสิ่งปฏิกูล รวมทั้งการจัดการปัญหาชยะมูลฝอย เช่น การปรับปรุงแหล่งชุมชนแออัดและการจัดการ ที่อยู่อาศัย การรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อย

ของบ้านเมือง เป็นต้น แม้ว่า การกำหนดอำนาจและความรับผิดชอบ ตามพระราชบัญญัติที่กล่าวมา แต่การดำเนินการตามภารกิจในการจัดการขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดแต่ละแห่ง ตลอดในระยะเวลา ที่ผ่านมานั้น ยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ยังติดปัญหาการดำเนินงานในหลายๆ ด้าน การกำจัดขยะให้ได้ผลดีขึ้นอยู่กับองค์ประกอบต่างๆ มากมายโดยเฉพาะการคัดแยกวัสดุจากขยะมูลฝอยก่อนที่จะนำไปกำจัดในขั้นตอนสุดท้ายซึ่งเป็นขั้นตอนที่สำคัญในการจัดการกับขยะเป็นการลดค่าใช้จ่ายในการกำจัดด้วย ทั้งยังเป็นการสร้างรายได้ที่เกิดจากการนำวัสดุที่แยกออกจาก กันนำไปจำหน่ายได้ด้วย ซึ่งเป็นวิธีการแยกขยะที่มีประสิทธิภาพที่สุด คือ การคัดแยกขยะจากแหล่งกำเนิดของขยะนั่นเอง เพราะทำได้ง่าย ค่าใช้จ่ายน้อยเพียงให้แต่ละบ้านจัดภาชนะรองรับขยะแยกกันไว้แต่ละส่วน ซึ่งนอกจากจะเป็นการกำจัดขยะโดยตรงแล้ว พฤติกรรมการทิ้งขยะของประชาชนให้เป็นที่เป็นทางอีกด้วย ในการกำจัดขยะนั้นในท้องถิ่นจะใช้วิธีกองทิ้งไว้ให้เน่าเปื่อยผุพังไปเองตามธรรมชาติ มีการจุดไฟเผาบ้างเป็นครั้งคราว สำหรับขยะที่เผาไหม้ได้ ซึ่งทำให้เกิดมลพิษต่อสภาพแวดล้อมอย่างมากมาย เช่น การปนเปื้อนของดิน การปนเปื้อนของแหล่งน้ำและการปนเปื้อนของอากาศ ซึ่งพบเห็นได้โดยทั่วไปเกือบทุกชุมชนทั่วประเทศทำให้พบเห็นความสกปรกและความไม่เป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมืองอยู่ทั่วไป สำหรับชุมชนในระดับหมู่บ้านปรากฏว่า หลายแห่งได้พยายามปรับปรุงในด้านการรักษาความสะอาด ทำให้หมู่บ้านสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยดีขึ้น แต่มักทำกันเป็นครั้งคราว โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อจะมีการประกวดเพื่อรางวัลจากทางราชการ ส่วนวิธีการกำจัดนั้นก็มีมักจะกระทำการเผากลางแจ้งซึ่งง่ายและสะดวก มีบางแห่งได้พยายามนำขยะไปทำปุ๋ยหมัก ซึ่งบางแห่งก็ใช้มูลสัตว์หมักรวมเข้าไปด้วยกัน แต่ในการหมักก็มักทำแบบกองรวมกันไว้โดยไม่มีการพิกัดจึงทำให้กองปุ๋ยหมักหลายแห่ง กลายเป็นแหล่งเพาะพันธุ์สัตว์พาหะนำโรค (วิวัฒน์ สังข์แย้ม, 2564)

ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาแค อำเภอนายูง จังหวัดอุดรธานี แบ่งการปกครองออกเป็น 8 หมู่บ้านได้แก่ หมู่ที่ 1 บ้านนาแค หมู่ที่ 2 บ้านเพิ่ม หมู่ที่ 3 บ้านวังแซ่ หมู่ที่ 4 บ้านศิริงกต หมู่ที่ 5 บ้านวังบง หมู่ที่ 6 บ้านโนนศิลา หมู่ที่ 7 บ้านเพิ่ม และหมู่ที่ 8 บ้านศิริงกต มีจำนวนประชากรทั้งหมด 3,828 คน เป็นพื้นที่ชุมชนที่กำลังมีการขยายตัว และมีประชากรเพิ่มมากขึ้นในทุก ๆ ปี เป็นเหตุให้มีการใช้ทรัพยากรในด้านต่าง ๆ เพิ่มขึ้น จากข้อมูลเชิงลึก ประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดการขยะครัวเรือนอย่างถูกต้อง ซึ่งขยะที่สามารถจัดการเองได้ เช่น เศษไม้ ใบไม้ ขวดพลาสติก ขวดแก้ว กล่องกระดาก ไม่ได้ถูกคัดแยกก่อนนำมาทิ้ง ทำให้มีปริมาณขยะประมาณวันละเพิ่มขึ้น ซึ่งเป็นภาระในการจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลนาแค อำเภอนายูง จังหวัดอุดรธานี ทำให้เกิดปัญหาที่ตามมา เช่น มลภาวะทางอากาศเนื่องจากกลิ่นของขยะรบกวน การเผาขยะก่อฝุ่น PM2.5, ปล่องก๊าซเรือนกระจก มีผลต่อสุขภาพผิวและระบบทางเดินหายใจ เช่น ผื่นภูมิแพ้ ควันพิษสะสม ส่งผลต่อมลพิษน้ำใต้ดินและน้ำผิวดิน หากไม่จัดการอย่างถูกสุขลักษณะ การทิ้งขยะลงแหล่งน้ำธรรมชาติ การแอบ

นำขยะไปทิ้งยังพื้นที่รกร้าง ประชาชนยังขาดการความรู้อย่างถูกวิธีในการจัดการขยะมูลฝอยในพื้นที่ อีกทั้งบ่อยครั้งยังเกิดปัญหาการร้องเรียน เรื่องถังขยะ จึงต้องหาแนวทางที่เหมาะสมในการจัดการขยะมูลฝอยในอนาคต เพื่อไม่ให้ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาในด้านอื่น ๆ ต่อไปจากเหตุผลดังกล่าว (องค์การบริหารส่วนตำบลนาแค, 2568)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาที่กล่าวมา ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาแค อำเภอนาโยง จังหวัดอุดรธานี เพื่อเป็นประโยชน์ในการนำข้อมูลที่ได้มาเสนอรูปแบบต่อองค์การบริหารส่วนตำบลนาแค อำเภอนาโยง จังหวัดอุดรธานี นำไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานกำหนดนโยบาย และวางแผนการดำเนินการจัดการขยะมูลฝอยให้เหมาะสม และเกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการแก้ไขปัญหากระบวนการจัดการขยะมูลฝอยในพื้นที่ที่ศึกษา และขยายผลไปสู่ชุมชนอื่น ๆ ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาแค อำเภอนาโยง จังหวัดอุดรธานี
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาแค อำเภอนาโยง จังหวัดอุดรธานี ที่จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ
3. เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาแค อำเภอนาโยง จังหวัดอุดรธานี

สมมติฐานการวิจัย

1. หัวหน้าครัวเรือนที่มีเพศต่างกัน มีการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาแค อำเภอนาโยง จังหวัดอุดรธานี แตกต่างกัน
2. หัวหน้าครัวเรือนที่มีอายุต่างกัน มีการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาแค อำเภอนาโยง จังหวัดอุดรธานี แตกต่างกัน
3. หัวหน้าครัวเรือนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาแค อำเภอนาโยง จังหวัดอุดรธานี แตกต่างกัน
4. หัวหน้าครัวเรือนที่มีอาชีพต่างกัน มีการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาแค อำเภอนาโยง จังหวัดอุดรธานี แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ หัวหน้าครัวเรือนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาแค อำเภอนาโยง จังหวัดอุดรธานี จำนวนทั้งสิ้น 1,598 คน (องค์การบริหารส่วนตำบลนาแค, 2568)

กลุ่มตัวอย่าง คือ คือ หัวหน้าครัวเรือนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาแค อำเภอนาโยง จังหวัดอุดรธานี ซึ่งทราบจำนวนประชากรที่แท้จริง (Actual population) โดยคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างแบบทราบค่าประชากรจากสูตรของ Taro Yamane (Yamane, 1967) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 หรือระดับค่าความเชื่อมั่น 95% และค่าความคลาดเคลื่อน 0.05 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง (n) เท่ากับ 321 ตัวอย่าง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่สร้างขึ้นจากกรอบแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาแค อำเภอนาโยง จังหวัดอุดรธานี โดยแบบสอบถามที่สร้างขึ้นแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ซึ่งเป็นแบบตรวจสอบรายการ(Check list)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาแค อำเภอนาโยง จังหวัดอุดรธานี ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ 1) ด้านการลดการเกิดขยะมูลฝอย 2) ด้านการคัดแยกขยะมูลฝอย 3) ด้านการนำกลับมาใช้ใหม่ และ 4) ด้านการหลีกเลี่ยงวัสดุที่ทำลายยาก ข้อคำถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด โดยมีลักษณะคำถามเชิงบวก

ตอนที่ 3 เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ให้ข้อเสนอแนะ แนวทางพัฒนาเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาแค อำเภอนาโยง จังหวัดอุดรธานี ซึ่งสามารถตอบได้อย่างอิสระ เป็นลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบปลายเปิด (Open-ended)

3. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือแบบสอบถาม

1. ศึกษาค้นคว้าเอกสารวิชาการ ตำรางานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาแค อำเภอนาโยง จังหวัดอุดรธานี เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างแบบสอบถาม

2. สร้างแบบสอบถามฉบับร่าง โดยสร้างข้อคำถามตามกรอบแนวคิดที่กำหนดขึ้น

3. นำแบบสอบถามฉบับร่าง เสนออาจารย์ที่ปรึกษา และผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขในด้านความเที่ยงตรง (Validity) ทั้งด้านความตรงเชิงเนื้อหา

(Content validity) ด้านรูปแบบ (Format) และภาษา (Wording) ที่ใช้ โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง ระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (Index of item Objective Congruence : IOC) 0.67 - 1.00

4. นำแบบสอบถามกลับไปปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา และผู้เชี่ยวชาญ

5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้ (Try out) กับหัวหน้าครัวเรือน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านก้อง อำเภอนาโยง จังหวัดอุดรธานี ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สัมประสิทธิ์อัลฟา (Coefficient of Alpha) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.812

6. จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอนหนังสือจากวิทยาลัยพณิชยบัณฑิต ถึงผู้นำในแต่ละชุมชนในเขตพื้นที่ของ องค์การบริหารส่วนตำบลนาแค อำเภอนาโยง จังหวัดอุดรธานี เพื่อขออนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยจากหัวหน้าครัวเรือนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาแค อำเภอนาโยง จังหวัดอุดรธานี

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามซึ่งได้จัดเตรียมไว้แล้วนำไปส่งให้กับกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง ตามที่ได้นัดหมายไว้แล้ว เพื่อแนะนำตัวพร้อมชี้แจงวัตถุประสงค์และประโยชน์ของการวิจัย ขออนุญาตเก็บข้อมูล แจกแบบสอบถามการวิจัยและขอรับกลับในวันเดียวกันด้วยตนเอง

3. นำแบบสอบถามที่ได้รับมาตรวจสอบความสมบูรณ์ ความถูกต้อง และลงรหัสเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป โดยเลือกเฉพาะวิธีวิเคราะห์ข้อมูล ที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้าและทดสอบสมมติฐานดังต่อไปนี้

1. สถิติพรรณนา ได้แก่

1.1 จำนวน (n) และค่าร้อยละ (Percentage) สำหรับวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วยเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ

1.2 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สำหรับวิเคราะห์ข้อมูลระดับการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาแค อำเภอนาโยง จังหวัดอุดรธานี

2. สถิติเชิงอนุมาน ได้แก่

2.1 สถิติ t-test ใช้ทดสอบความแตกต่างหรือเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของตัวแปร 2 ตัวแปร สำหรับการเปรียบเทียบระดับการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาแค อำเภอนายูง จังหวัดอุดรธานี ที่จำแนกตามเพศ

2.2 สถิติ F-test โดยการทดสอบความแตกต่างหรือเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของตัวแปรตั้งแต่ 3 ตัวแปรขึ้นไป และหากพบว่ามีความแตกต่างรายคู่เกิดขึ้น ผู้ศึกษาต้องทำการทดสอบต่อไปว่าค่าเฉลี่ยคู่ใดบ้างที่แตกต่างกัน และแตกต่างกันอย่างไร ตามวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's method) สำหรับเปรียบเทียบการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาแค อำเภอนายูง จังหวัดอุดรธานี ที่จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 57.01 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 40 – 49 ปี คิดเป็นร้อยละ 34.27 มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น คิดเป็นร้อยละ 41.74 และส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 45.79

ตารางที่ 1 การจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาแค อำเภอนายูง จังหวัดอุดรธานี โดยภาพรวมและรายด้าน

การจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาแค อำเภอนายูง จังหวัดอุดรธานี	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านการลดการเกิดขยะมูลฝอย	4.14	0.51	มาก
2. ด้านการคัดแยกขยะมูลฝอย	4.10	0.52	มาก
3. ด้านการนำกลับมาใช้ใหม่	3.80	0.45	มาก
4. ด้านการหลีกเลี่ยงวัสดุที่ทำลายยาก	3.37	0.80	ปานกลาง
รวม	3.87	0.36	มาก

2. การจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาแคอำเภอนายูง จังหวัดอุดรธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.87$, S.D = 0.36) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการลดการเกิดขยะมูลฝอย ($\bar{X} = 4.14$, S.D = 0.51) รองลงมา คือ ด้านการคัดแยกขยะมูลฝอย ($\bar{X} = 4.10$, S.D = 0.52) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการหลีกเลี่ยงวัสดุที่ทำลายยาก ($\bar{X} = 3.37$, S.D = 0.80) และวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็นแต่ละด้านได้ดังนี้

2.1 ด้านการลดการเกิดขยะมูลฝอย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.14$, $S.D = 0.51$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 1. ท่านเลือกซื้อสินค้าที่ไม่ก่อให้เกิดขยะมากเกินไปจนความจำเป็น ($\bar{X} = 4.33$, $S.D = 0.83$) รองลงมา คือ ข้อ 3. ท่านบอกกล่าวให้สมาชิกภายในบ้านให้ใช้สินค้าที่เกิดขยะน้อยที่สุด ($\bar{X} = 4.27$, $S.D = 0.80$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ 5. ท่านให้ความร่วมมือกันเป็นอย่างดีในการช่วยลดขยะมูลฝอย ($\bar{X} = 3.96$, $S.D = 0.80$)

2.2 ด้านการคัดแยกขยะมูลฝอย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.10$, $S.D = 0.52$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 11. ท่านมีการคัดแยกขยะประเภทแบตเตอรี่โทรศัพท์ก่อนทิ้งลงในถังขยะ ($\bar{X} = 4.25$, $S.D = 0.70$) รองลงมา คือ ข้อ 10. ท่านมีการคัดแยกประเภทหลอดนํ้าร้อนและกระป๋องสเปรย์ก่อนทิ้งลงในถังขยะ ($\bar{X} = 4.24$, $S.D = 0.70$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ 14. ท่านเคยได้รับการอบรมหรือข้อมูลเกี่ยวกับการคัดแยกขยะ ($\bar{X} = 3.83$, $S.D = 1.00$)

2.3 ด้านการนำกลับมาใช้ใหม่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.80$, $S.D = 0.45$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 17. ขยะประเภทขวดพลาสติกหรือขวดแก้วท่านนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ ($\bar{X} = 4.31$, $S.D = 0.83$) รองลงมา คือ ข้อ 18. ขยะที่เป็นวัสดุประเภทโลหะ ท่านเก็บไว้ขาย ($\bar{X} = 4.11$, $S.D = 0.77$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ 22. ท่านใช้กล่องหรือวัสดุเหลือใช้ เช่น กล่องนม กล่องกระดาษ ในการจัดเก็บสิ่งของในบ้าน ($\bar{X} = 3.35$, $S.D = 1.06$)

2.4 ด้านการหลีกเลี่ยงวัสดุที่ทำลายยาก โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.37$, $S.D = 0.80$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 26. ครั้วเรือนของท่านหลีกเลี่ยงการใช้ผลิตภัณฑ์ที่ทำจากโฟม ($\bar{X} = 3.46$, $S.D = 1.10$) รองลงมา คือ ข้อ 30. ท่านใช้ภาชนะส่วนตัว (แก้วน้ำ ข้อนส้อม กล่องข้าว) แทนของใช้แบบใช้ครั้งเดียว ($\bar{X} = 3.40$, $S.D = 1.03$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ 28. ครั้วเรือนของท่านหลีกเลี่ยงการใช้ผลิตภัณฑ์พลาสติก เพื่อลดปัญหาสิ่งแวดล้อม ($\bar{X} = 3.27$, $S.D = 1.01$)

3. ผลการเปรียบเทียบระดับการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาแค อำเภอนายูง จังหวัดอุดรธานี ที่จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ พบว่าโดยภาพรวมหัวหน้าครัวเรือนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาแค อำเภอนายูง จังหวัดอุดรธานี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนหัวหน้าครัวเรือนที่มีเพศ อายุ และอาชีพ ต่างกัน มีการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาแค อำเภอนายูง จังหวัดอุดรธานี ไม่แตกต่างกัน

4. ข้อเสนอแนะทางการพัฒนาการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาแค อำเภอนายูง จังหวัดอุดรธานี ได้แก่ 1) รมรณรงค์ให้ประชาชน

ลดการใช้วัสดุที่ใช้ครั้งเดียว เช่น ถุงพลาสติก หลอดพลาสติก กล่องโฟม โดยสนับสนุนให้ใช้ถุงผ้า แก้วน้ำส่วนตัว หรือภาชนะที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้ 2) จัดทำรายงานประจำเดือนของแต่ละหมู่บ้าน เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนา 3) สนับสนุนให้ร้านค้าหรือตลาดชุมชนเปลี่ยนมาใช้วัสดุที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เช่น กล่องกระดาษแทนโฟม

อภิปรายผลการวิจัย

1. การจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาแคอำเภอนาโยง จังหวัดอุดรธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการลดการเกิดขยะมูลฝอย รองลงมา คือ ด้านการคัดแยกขยะมูลฝอย และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการหลีกเลี่ยงวัสดุที่ทำลายยาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า องค์การบริหารส่วนตำบลนาแคอำเภอนาโยง จังหวัดอุดรธานี อาจมีนโยบายหรือโครงการที่ชัดเจนในการบริหารจัดการขยะ เช่น การจัดทำถังขยะประจำครัวเรือน การรณรงค์ให้แยกขยะ การจัดอบรมให้ความรู้แก่ชุมชน หรือจัดบริการจัดเก็บขยะอย่างสม่ำเสมอ คนในพื้นที่อาจมีความเข้าใจถึงผลกระทบของขยะต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อม จึงมีพฤติกรรมที่ดีในการคัดแยกขยะ ทั้งขยะอย่างถูกวิธี และลดการใช้วัสดุที่ก่อให้เกิดขยะ มีการจัดกิจกรรม เช่น วันเก็บขยะชุมชน การประกวดหมู่บ้านสะอาด หรือการตั้งกลุ่มอาสาสมัครด้านสิ่งแวดล้อม ทำให้คนในชุมชนร่วมมือกันมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปณิศา ศรีหอม และโกศล สอดส่อง (2563) ได้ศึกษาเรื่องการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลนาจัว อำเภอสว่าง จังหวัดหนองคาย ผลการวิจัยพบว่า การจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลนาจัว อำเภอสว่าง จังหวัดหนองคาย โดยภาพรวมอยู่ใน ระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.39$, S.D.= 0.61) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านการลดการเกิดขยะมูลฝอย ($\bar{X} = 3.48$, S.D.= 0.79) รองลงมาคือด้านการคัดแยกขยะมูลฝอย ($\bar{X} = 3.36$, S.D.= 0.87) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือด้านการหลีกเลี่ยงวัสดุที่ทำลายยาก ($\bar{X} = 3.33$, S.D.= 0.91) แนวทางในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลนาจัว อำเภอสว่าง จังหวัดหนองคาย ได้แก่ ควรจะมีการรณรงค์ให้ประชาชนตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการขยะมูลฝอย ในด้านการลดปริมาณขยะมูลฝอย การคัดแยกประเภทขยะมูลฝอย และการนำกลับมาใช้ใหม่ และควรปลูกฝังให้คนในครอบครัว ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการรักษาสิ่งแวดล้อมในด้านต่าง ๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของเบญจพรพรณ สุวรรณท้าว (2558) วิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลนาเลิง อำเภอสว่าง จังหวัดร้อยเอ็ด ที่พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลนาเลิง อำเภอสว่าง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับปานกลางทุกด้านเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ ด้านการดำเนินการ/ปฏิบัติงาน ด้านการติดตามและ

ประเมินผล ด้านการวางแผนดำเนินกิจกรรม และด้านการค้นหาปัญหาและสาเหตุของ สอดคล้องกับงานวิจัยของปัญหา พิชญามณูชฺ์ แขวงเมือง วิทยา เจริญศิริ ยุภาพร ยุภาศ (2562) วิจัยเรื่องการจัดการขยะมูลฝอยครัวเรือนของประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลวังแสง อำเภอกำแพง จังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่า ระดับการจัดการขยะมูลฝอยครัวเรือนของประชาชน โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ จอมจันทร์ นทีวัฒนา (2560) ได้ศึกษาเรื่อง ความรู้และทัศนคติที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการลดขยะชุมชนแม่กา อำเภอมือง จังหวัดพะเยา ผลการวิจัยพบว่า ระดับความรู้ของชุมชนในการลดขยะตามหลัก 5R ได้แก่ การลดการใช้ การ ใช้ซ้ำ การนำกลับมาใช้ใหม่ การซ่อมแซม การปฏิเสธไม่ใช้ อยู่ในระดับมาก มีทัศนคติและ พฤติกรรมในการลดขยะในการซื้อสิ่งของตามความจำเป็นหลัก 5R และการจัดการขยะ ตามลำดับขั้นการจัดการขยะ อยู่ในระดับเห็นด้วยและระดับมาก

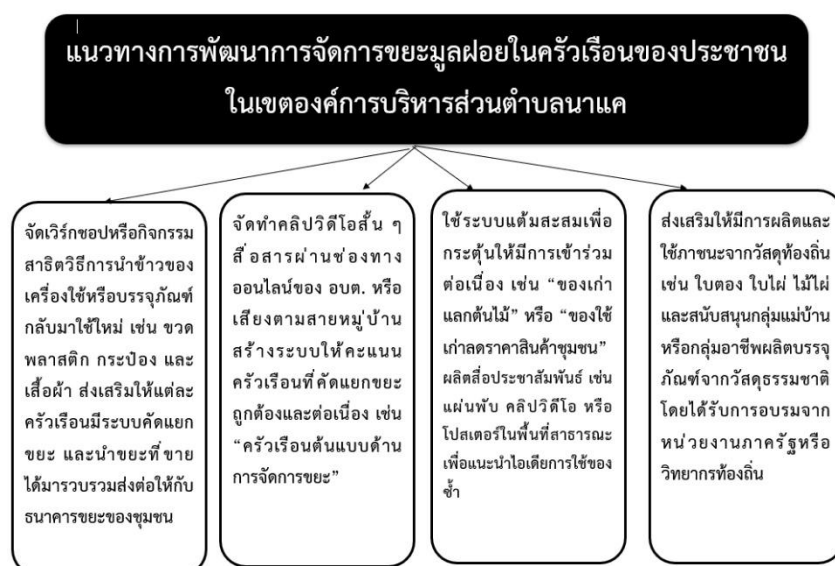
2. การเปรียบเทียบระดับการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขต องค์การบริหารส่วนตำบลนาแค อำเภอนาโยง จังหวัดอุดรธานี ที่จำแนกตามเพศ อายุ ระดับ การศึกษา และอาชีพ สามารถนำมาอภิปรายผลการวิจัย ได้ดังนี้

2.1 หัวหน้าครัวเรือนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีการจัดการขยะมูลฝอยใน ครัวเรือนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาแค อำเภอนาโยง จังหวัดอุดรธานี แตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า หัวหน้าครัวเรือนที่มีระดับ การศึกษาที่สูงกว่ามักสัมพันธ์กับการมีความรู้ ความเข้าใจ และความตระหนักถึงผลกระทบของ ขยะต่อสิ่งแวดล้อมมากขึ้น จึงทำให้มีแนวโน้มที่จะจัดการขยะอย่างถูกวิธี เช่น การแยกขยะ รีไซเคิล หรือกำจัดอย่างเหมาะสม มักเข้าถึงข้อมูลและสื่อการเรียนรู้ที่เกี่ยวกับการจัดการขยะ และสิ่งแวดล้อมได้มากกว่า เช่น จากอินเทอร์เน็ต หนังสือ หรือการอบรมต่าง ๆ จึงมีความรู้ใน การจัดการขยะอย่างมีประสิทธิภาพ ระดับการศึกษาอาจมีผลต่อทัศนคติด้านการอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อม ซึ่งส่งผลต่อพฤติกรรมการจัดการขยะ เช่น ความตั้งใจในการแยกขยะ หรือลดการ ใช้พลาสติกแบบใช้ครั้งเดียว รวมถึงหัวหน้าครัวเรือนที่มีการศึกษาสูงอาจมีแนวโน้มที่จะเข้าร่วม กิจกรรมของชุมชน เช่น โครงการจัดการขยะของ อบต. หรือกลุ่มอาสาสมัครด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งช่วยให้เกิดพฤติกรรมจัดการขยะที่ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนิภาภรณ์ จงวุฒิเวศย์ และชุลีวรรณ ปราณีธรรม (2564) วิจัยเรื่องพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนตำบล หนองปลิง อำเภอมือง จังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบความแตกต่าง ของพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชน จำแนกการศึกษา พบว่า ปัจจัยด้านระดับการศึกษา แตกต่างกัน มีผลต่อพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน ของประชาชนที่แตกต่างกัน และยังชี้สอดคล้องกับงานวิจัยของปณิดา ศรีหอม และโกศล สอดส่อง (2563) ได้ศึกษาเรื่องการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลจัว อำเภอสว่าง จังหวัดหนองคาย ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ และอาชีพ ต่างกัน มี

การจัดการขยะมูลฝอยในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาจั่ว อำเภอสังคม จังหวัดหนองคาย ไม่แตกต่างกัน

2.2 หัวหน้าครัวเรือนที่มีเพศ อายุ และอาชีพ ต่างกัน มีการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาแค อำเภอนาูง จังหวัดอุดรธานี ไม่แตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า องค์การบริหารส่วนตำบลนาแค อำเภอนาูง จังหวัดอุดรธานี อาจมีนโยบายหรือโครงการรณรงค์เกี่ยวกับการจัดการขยะที่ครอบคลุมประชาชนทุกกลุ่มอย่างทั่วถึง ทำให้ไม่ว่าหัวหน้าครัวเรือนจะมีเพศ อายุ หรืออาชีพใด ก็ได้รับข้อมูล ความรู้ และแนวทางในการจัดการขยะในระดับที่ใกล้เคียงกัน ถึงแม้ว่าหัวหน้าครัวเรือนจะมีลักษณะทางประชากรศาสตร์ต่างกัน แต่พฤติกรรมการจัดการขยะอาจขึ้นอยู่กับพฤติกรรมร่วมกันภายในครัวเรือน เช่น สมาชิกในบ้านช่วยกันแยกขยะหรือกำจัดขยะอย่างมีระบบ ซึ่งไม่ได้ขึ้นอยู่กับลักษณะเฉพาะของหัวหน้าครัวเรือนเพียงคนเดียว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพรชนก บัวนิ่ม (2558) วิจัยเรื่องพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของครัวเรือนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหอมศีล อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศ อายุ และรายได้ต่อครัวเรือนต่างกัน มีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยไม่แตกต่างกัน และยังซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปณิดา ศรีหอม และโกศล สอดส่อง (2563) ได้ศึกษาเรื่องการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลนาจั่ว อำเภอสังคม จังหวัดหนองคาย ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีการจัดการขยะมูลฝอยในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาจั่ว อำเภอสังคม จังหวัดหนองคาย ไม่แตกต่างกัน

องค์ความรู้ใหม่

สรุป/ข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย การจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาแค โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการลดการเกิดขยะมูลฝอย รองลงมา คือ ด้านการคัดแยกขยะมูลฝอย และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการหลีกเลี่ยงวัสดุที่ทำลายยาก ผลการเปรียบเทียบระดับการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาแค ที่จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ พบว่าโดยภาพรวมหัวหน้าครัวเรือนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาแค แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนหัวหน้าครัวเรือนที่มีเพศ อายุ และอาชีพ ต่างกัน มีการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาแค ไม่แตกต่างกัน

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยในครั้งนี้ไปใช้

จากผลการวิจัยการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาแคอำเภอนาโยง จังหวัดอุดรธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการหลีกเลี่ยงวัสดุที่ทำลายยาก ดังนั้นทางองค์การบริหารส่วนตำบลนาแคอำเภอนาโยง จังหวัดอุดรธานี โดย ควรมีการดำเนินการดังนี้

1.1 การให้ความรู้และสร้างจิตสำนึก จัดอบรมให้ความรู้ประชาชนเกี่ยวกับผลกระทบของวัสดุที่ทำลายยากต่อสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมการใช้วัสดุทางเลือก เช่น ถุงผ้า กล่องอาหารที่ใช้ซ้ำได้ หรือบรรจุภัณฑ์จากธรรมชาติ

1.2 ส่งเสริมการใช้วัสดุที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เช่น สนับสนุนการใช้ผลิตภัณฑ์ที่ย่อยสลายได้ทางชีวภาพ เช่น ถุงพลาสติกชีวภาพ กล่องชานอ้อย ฯลฯ และประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเลือกซื้อสินค้าที่ไม่มีบรรจุภัณฑ์หรือมีบรรจุภัณฑ์น้อยที่สุด

1.3 ควบคุมการใช้วัสดุที่ย่อยสลายยากในกิจกรรมต่าง ๆ โดยสนับสนุนให้ร้านค้าในพื้นที่งดแจกถุงพลาสติกหรือโฟม เช่น ในตลาดสดหรือร้านขายของชำ รวมถึงจัดทำกฎระเบียบหรือข้อตกลงชุมชนเกี่ยวกับการลดใช้วัสดุที่ย่อยสลายยาก

1.4 จัดตั้งจุดรับวัสดุที่ทำลายยากเพื่อจัดการแยกต่างหาก เช่น ขยะพลาสติกแข็ง ขวดน้ำ กระป๋องอลูมิเนียม เพื่อให้สามารถนำไปรีไซเคิลได้อย่างถูกต้อง และประสานกับหน่วยงานรีไซเคิลเพื่อรับวัสดุเหล่านี้ไปใช้ประโยชน์ต่อ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการศึกษางานวิจัยที่ประชาชนสามารถมีส่วนร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลนาแคอำเภอนาโยง จังหวัดอุดรธานี ในการจัดการขยะมูลฝอยในตำบลนาแคอำเภอนาโยง จังหวัดอุดรธานี

2.2 ควรมีการศึกษาในเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาแคอำเภอนายูง จังหวัดอุดรธานี เป็นข้อมูลเชิงประจักษ์มากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- เกียรติกุล ถวิล. (2558). พฤติกรรมการจัดเก็บขยะมูลฝอยในรูปแบบ 3R (Reduce, Reuse, Recycle) ของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองชลบุรี อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี. ใน วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- กรมควบคุมมลพิษ. (2559). คู่มือประชาชน การคัดแยกขยะมูลฝอยอย่างถูกวิธีและเพิ่มมูลค่า. เรียกใช้เมื่อ 7 กันยายน 2567 จาก <https://www.pcd.go.th/publication/3653/>
- กรมควบคุมมลพิษ. (2560). รายงานสถานการณ์ขยะมูลฝอยชุมชนของประเทศไทย ปี พ.ศ. 2559. เรียกใช้เมื่อ 1 ตุลาคม 2567 จาก <https://www.pcd.go.th/publication/3720/>
- จอมจันทร์นทีวัฒนา และวิชัย เทียนถาวร. (2560). ความรู้และทัศนคติที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการลดขยะชุมชนแม่กา อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา. วารสารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 25(2), 316-330.
- นิภาภรณ์ จงวุฒิเวศย์ และชุลีวรรณ ปราณีธรรม. 2564. พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของครัวเรือน ตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี, 10(2), 269-280.
- เบญจพรรณ สุวรรณท้าว. (2558). การมีส่วนร่วมขอประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหาร ส่วนตำบลนาเลิง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด. ใน สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม วิทยาลัยวิทยาเขตร้อยเอ็ด.
- ปณิดา ศรีหอม และโกศล สอดส่อง. (2563). การจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลนาจั่ว อำเภอสังขุม จังหวัดหนองคาย. ใน วิทยานิพนธ์คณะรัฐศาสตรมหาบัณฑิต. วิทยาลัยพิษณุพนธ์.
- พริยา วัชรทัย. (2556). การจัดการขยะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษา เทศบาลตำบลเมืองแกลง จังหวัดระยอง. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิตการจัดการสิ่งแวดล้อม. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- พรชนก บัวนิม. (2558). พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหอมศีล อำเภอบางประกง จังหวัดฉะเชิงเทรา. ใน วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยบูรพา.

- วิวัฒน์ สังข์แย้ม. (2564). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหาร ส่วนจังหวัดนนทบุรี. ใน การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต.มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- องค์การบริหารส่วนตำบลนาแค. (2568). สภาพและข้อมูลพื้นฐานสภาพทั่วไป สภาพทางเศรษฐกิจ สภาพทางสังคม ด้านการบริการพื้นฐาน. เรียกใช้เมื่อ 1 ตุลาคม 2568 จาก <https://www.nakhae.go.th/>
- Taro Yamane. (1973). Statistics: An Introductory Analysis.3rdEd.New York.Harper and Row Publications.